

Områdesspecifik restaureringsplan CENTRALA MÖCKELN

LIFE's
a beech

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Summary

This document provide a brief overview of the measures that will take place in the LIFE's a Beech project at the N2000 site SE0320014 och Centrala möckeln. Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Introduktion

Syftet med dokumentet är att ge en kort överblick över projektåtgärder inom LIFE's a Beech i Natura 2000 SE0320014 och Centrala möckeln. Kartor över åtgärderna finns i slutet av det här dokumentet.

Om projektet

LIFE's a Beech arbetar med restaurering av ädellövskog i Sverige och Belgien, med huvudfokus på följande bokdominerade Annex I-livsmiljötyper:

- 9020 Nordlig ädellövskog
- 9110 Näringsfattig bokskog
- 9120 Atlantiska bokskogar på sur mark med Ilex och ibland också med *Taxus* i buskskiktet (finns ej i Sverige)
- 9130 Näringsrik bokskog
- 9160 Näringsrik ekskog

Alla dessa livsmiljötyper har idag ogynnsam bevarandestatus i bägge länderna, men även andra delar av Europa har liknade utmaningar: i) förlust av habitat med fragmentering och isolering som följd, ii) brist på mångfald och död ved i områden som tidigare använts för kommersiellt skogsbruk (både med avseende på struktur, artsammansättning och funktion), iii) artförlust och iv) brist på ambassadörer och intresse hos allmänheten.

Projektet pågår mellan år 2025 och 2030. Projektåtgärderna i denna plan kommer huvudsakligen genomföras av Kronobergs län (CAB G). Läs mer om projektet på lifebeech.se

Projektområdet

Natura 2000-området	SE0320014 Centrala möckeln
Skyddat område	Höö och Taxås naturreservat
Län	Kronoberg
Kommun	Älmhult
Kontaktperson för projektet	Emil Appelqvist
Markägare eller andra kontaktpersoner	Privat markägare

Natura 2000-livsmiljötyper som berörs av projektåtgärder

Typkod	Namn på Natura 2000-livsmiljötypen	Total area (ha)	Area som påverkas av projektåtgärder (ha)
9130	Näringsrik bokskog	21,8	21,8
9020	Nordlig ädellövskog	7,6	7,6

Beskrivning av projektområdet

Centrala Möckeln består av naturreservaten Marsholm, Höö och Taxås som alla utgörs av öar

eller halvöar i sjön Möckeln. Möckeln är en 46 km² stor näringsfattig sjö omgiven av ett

omväxlande skogs- och jordbrukslandskap. Sjön har långa flikiga stränder, en mängd öar och

grund som fått sin karaktär efter en sänkning på 1,85 m under 1850-talet. Sjön är inte reglerad. De sällsynta fiskarterna mal och faren förekommer. Hela Möckelnområdet är mycket värdefullt för fågellivet, både som häcknings- och rastlokal.

I områdena kring sjön finns mycket lövskog med många grova träd samt ett värdefullt odlingslandskap. Den södra delen av området utgörs av grönstenshöjder (grönsten är ett samlingsnamn för basiska, äldre, omvandlade bergarter) bevuxna med ädellövskog. Grönstensberggrunden skapar en mineralrik jordmån så att många ovanliga örter och svampar trivs. Bland annat växer vippärt, vätteros, blåsippa, och skogsknipprot här. Flera rödlistade arter har hittats, t.ex. större sågsvartbagge, mindre larvmördare och bokkantlav. Skogen på Höö och Taxås betas vilket formar skogen och ger den intressanta strukturer.

Trädslagsblandningen består mestadels av bok men det finns ett stort inslag av ek, lind, lönn och avenbok. Många av träden är grova men hyser bara enstaka ovanliga kryptogamer. En anledningen till detta är bland annat att skogen på Taxås gallrades 1970 på senvuxna träd. Död ved finns men i liten mängd.

Syfte med projektåtgärderna

Målet med veteranisering och gynna ovanliga trädarter är att förbättra den ekologiska statusen för fladdermöss, koralltaggsvamp och spillkråka. För att få bättre kunskap om effekten av åtgärderna genomförs uppföljning inom pollinatörer och kryptogamer.

För att kommunicera projektet till besökare kommer området ha 2 skyltar. Efter projektet förväntas påfyllning av mulmholkar kräva ytterligare skötsel under vart 3 år i 20 år, då det behövs löpande påfyllning av material i mulmholken. Detta kommer hanteras av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Beskrivning av projektåtgärder

T3.2.1. Veteranisering

Antal träd: 125 st

Planerad tidsperiod: Hösten 2026

Beskrivning: Området har brist på död ved och saknar variation i ålder och struktur. Veteraniseringsåtgärder kommer bland annat omfatta hål som görs 40-80 cm över marken med hjälp av motorsåg, mindre bränning vid stambasen, toppbrott med hål ungefär vid 1/3-1/2 av kronans längd, ringbarkning av topp med levande grenar under 1/3 av kronanhöjd och "hästgnag" där bark tas bort till hälften av trädets omkrets med hjälp av motorsåg.

Arborister med erfarenhet av veteranisering anlitas för åtgärden genom offentlig upphandling (T2.4.).

Effekten av veteranisering kommer följas upp med hjälp av utvalda träd inom åtgärden T4.1. Uppföljning av naturvårdsåtgärder, och tillgängliggöras genom T5.1.2. Cost-benefit-analyser om veteranisering, T5.2. Tematiska seminarier och T5.5.1. Fältvandringar.

T3.2.2. Gynna ökad mångfald av inhemska trädslag

Areal: 17,8 ha

Planerad tidsperiod: Hösten 2025

Beskrivning: För att skapa variation av trädslagblandning och strukturer så kommer bokar upptill 10 cm i diameter att röjas och friställas och en del tätare grupper sparas. Där det finns andra löv och blommande bärande buskar kommer dessa att friställas från bok genom ringbarkning eller röjning. En del bokar kapas på 0,5 meters höjd för att efterlikna naturlig störning ifrån bete. All gran röjs bort.

Arbetet baseras på erfarenheter från Länsstyrelsen Halland, enligt rapporten "Ekologisk restaurering av ung produktionspräglad bokskog" från år 2017.

T3.3.2. Mulmholkar

Antal holkar: 10 st, fördelade över 17,8 ha

Planerad tidsperiod: Hösten 2026

Beskrivning: Ihåliga träd med mulm, och även död ved generellt, är

numera sällsynt i många ädellövskogshabitat. Som substitut placeras s.k. mulmholkar ut som ett slags artificiella ihåliga träd eller rotben med hål, i väntan på att naturliga hålrum och liknande substrat ska utvecklas efter veteranisering (T3.2.1.).

Det finns ovanliga mulmlevande arter i bok och lind i området så därför sätts dessa holkar upp.

T4.1. Uppföljning av naturvårdsåtgärder

Planerad tidsperiod: Hösten 2026

Beskrivning: Åtgärder som kommer följas upp i området omfattar veteranisering. Även projektets fortlöpande generellt kommer följas med hjälp av GIS, fotodokumentation och löpande textdokumentation i enlighet med projektets rutin för dokumentation.

T4.3.6. Uppföljning av kryptogamer

Areal: 17,8 ha

Planerad tidsperiod: Hösten 2025

Beskrivning: Inventering av lavar och mossor görs innan projektets naturvårdsåtgärder påbörjas, som grund för en långsiktig uppföljning. Dock förväntas inte organismgruppen svara på åtgärder inom projektperioden, och följs därför inte upp inom projektet. Den data som uppkommer inom basinventeringen kommer användas för T3.2. Heterogena skogar med luckor, naturlig succession och kontinuerlig tillförsel av död och döende ved för att undvika skador på naturvärdesträd eller inom ytor med skyddsvärda arter.

Fritt sök efter naturvärdesintressanta kryptogamer. Varje artförekomst noteras per träd.

T5.5.3. Lokala infopunkter med skyltning

Antal skyltar: 2

Planerad tidsperiod: 2027

Beskrivning: Skyltarna sätts ut med vandringstigar vid projektområdet.

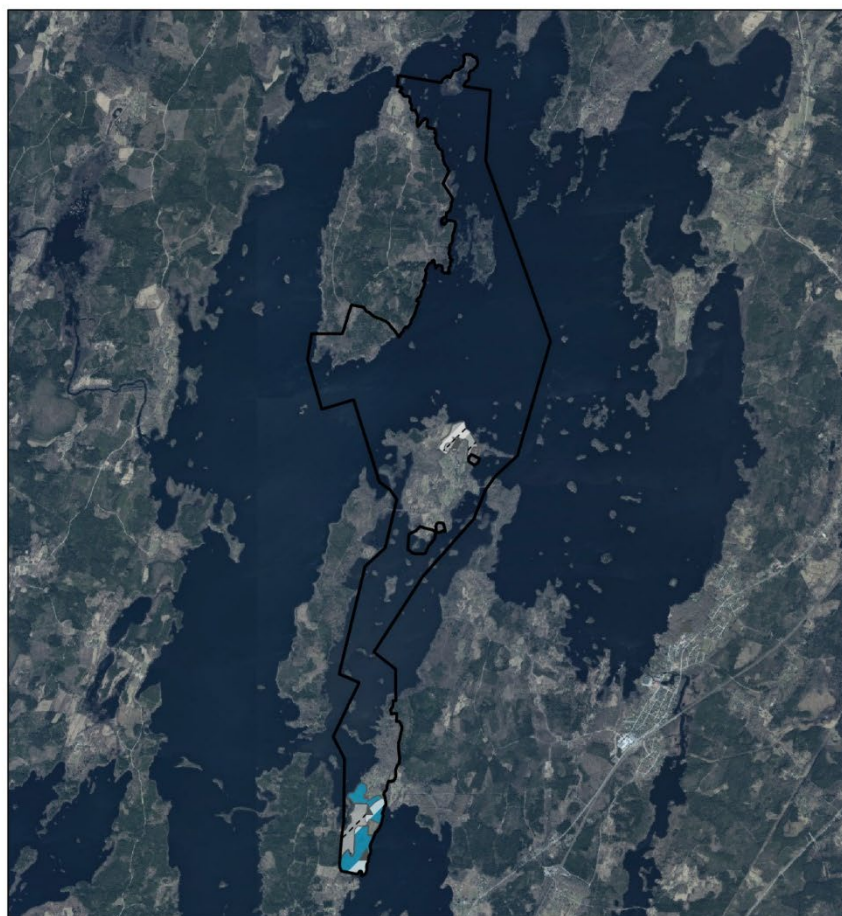
Kartor och illustrationer

Karta 1. Överblick över Natura 2000-område Centrala Möckeln

Map showing locations of project actions
Site: Centrala Möckeln
Natura 2000 status: SCI

© Länsstyrelsen
© Lantmäteriet

1:49 000 N
0 500 m

Future habitats	Benefitting rare native tree species
9130 - Asperulo-Fagetum beech forest	Wood mould boxes
Natura 2000 boundary	Veteranization

Karta 2. Detaljerade karta/or över åtgärder som ska utföras inom projektet

Map showing locations of project actions
Site: Centrala Möckeln
Natura 2000 status: SCI

© Länsstyrelsen
© Lantmäteriet
1:4 000 N
0 500 m

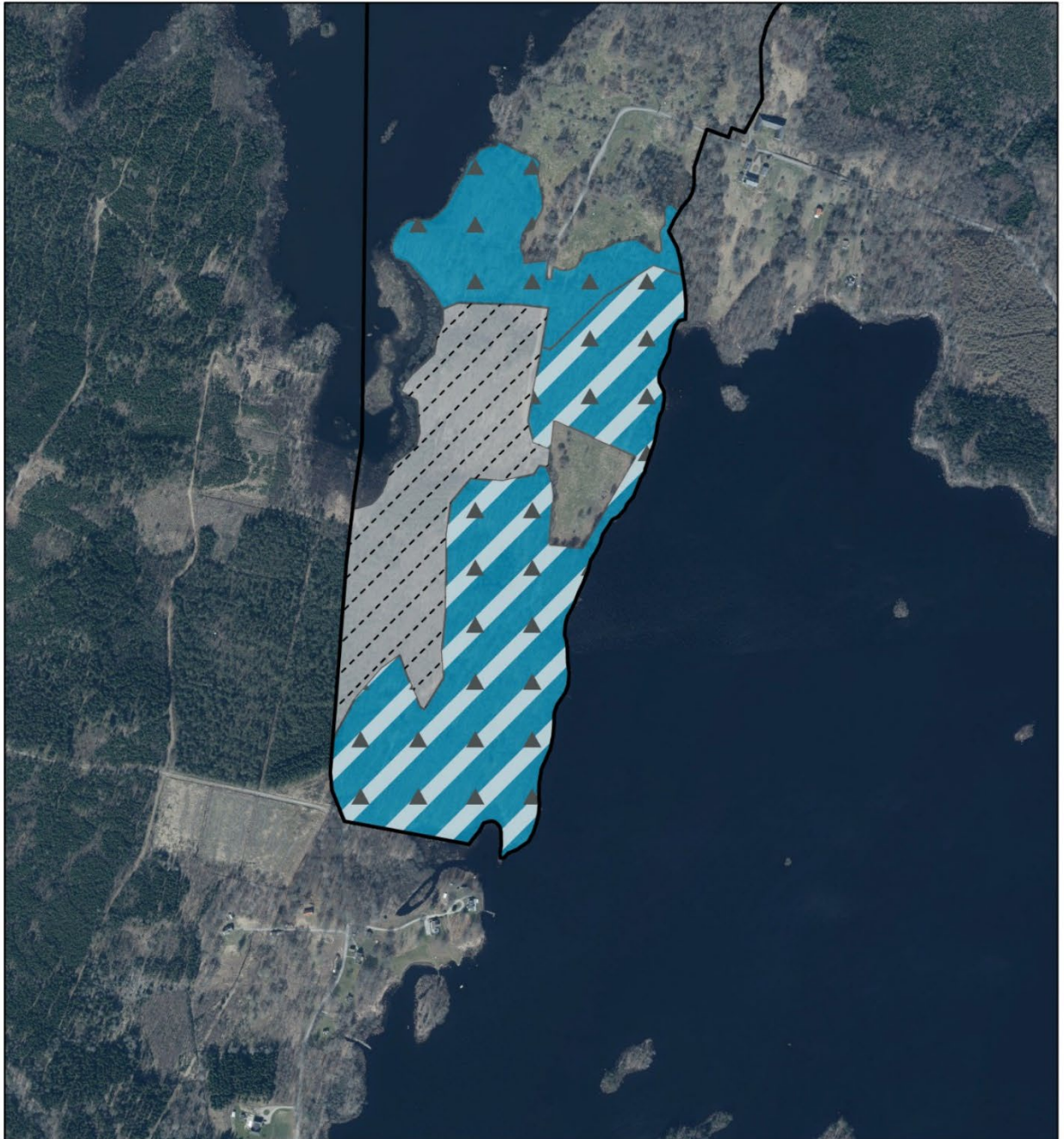
Future habitats
Natura 2000 boundary

Benefiting rare native tree species
Wood mould boxes
Veteranization

Map showing locations of project actions
Site: Centrala Möckeln
Natura 2000 status: SCI

© Länsstyrelsen
© Lantmäteriet

1:8 000 N

Future habitats	Benefitting rare native tree species
9130 - Asperulo-Fagetum beech forest	Wood mould boxes
Natura 2000 boundary	Veteranization

LIFE-programmet

Medfinansieras av Europeiska unionen och projektpartners. Åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens. Varken Europeiska unionen eller andra medfinansierare kan hållas ansvariga för dem.

Läs mer om LIFE-programmet på EU webbsidan

<https://ec.europa.eu/easme/en/life> och om LIFE's a Beech på lifebeech.se.

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2025-01-13	2	Emil Appelqvist	Till rätt mall